

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **M. P.**, zast. Mgr. Michaelou Šurmanovou, advokátkou se sídlem Štěpánská 640/45, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 7. 2015, č. j. OAM-484/ZA-ZA05-P17-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 24. 3. 2017, č. j. 49 Az 105/2015 – 64,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni Mgr. Michaela Šurmanové, advokátce se sídlem Štěpánská 640/45, Praha 1, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **3 400 Kč**, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného specifikovanému v záhlaví. Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany tak, že mezinárodní se ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[2] Krajský soud se zabýval pouze řádnými žalobními body, mezi ty nepatřila mj. námitka porušení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „spr. ř.“), tedy nezjištění stavu věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem k okolnostem konkrétního případu, která byla namítána pouze v rovině obecného tvrzení.

[3] K žalobní námitce neudělení humanitárního azylu krajský soud odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, ze které plyne, že humanitární azyl je mezi ostatními formami mezinárodní ochrany institutem *sui generis*. Může být udělen pouze na základě úvahy žalovaného.

Zdůraznil omezenost soudního přezkumu, kdy lze přezkoumávat pouze dodržení příslušných procesních předpisů a respektování zákazu libovůle. Krajský soud neshledal v napadeném rozhodnutí žalovaného namítané vady, neboť bylo v části věnované humanitárnímu azylu plně přezkoumatelné, nebylo nesrozumitelné a netrpělo ani vadou nedostatku důvodů. Dle žalovaného nedosahuje nevratné poškození oka stěžovatele takové intenzity, aby byl jeho případ posuzován jako případ hodný zvláštního zřetele. Soud tomuto závěru nemohl nic vytknout, protože při rozhodování nebyla porušena žádná procesní pravidla, ani rozhodnutí v tomto ohledu nevykazují znaky libovůle.

[4] Dále uvedl, že branná povinnost je jednou z významných povinností státních občanů ke státu. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu konstatoval, že požadavek státu, aby občan splnil brannou povinnost, je zcela legitimní a nemůže bez dalšího představovat akt pronásledování nebo hrozbu vážné újmy. Následně podal podrobný výklad k pojmu pronásledování a jeho definici uvedené v § 2 odst. 8 zákona o azylu. Toto ustanovení je nutné vykládat v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Následně obšírně rozepsal, co může být považováno za pronásledování dle této směrnice - pokud by byl stěžovatel trestně stíhán nebo by mu hrozil trest za odepření výkonu vojenské služby při konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti, vážný nepolitický zločin atd. Uvedené vztáhl na situaci stěžovatele a popsal, proč nemůže být pronásledován ve smyslu kvalifikační směrnice. Shrnul, že žalovaný vycházel z podkladů, jež se mimo jiné zabývají i způsobem vedení bojů na Ukrajině a otázkou, zda při nich nedochází k válečným zločinům. Z podkladů nevyplývalo, že by byl stěžovatel v rámci zapojení do bojových operací nucen k páčání takových zločinů. Bylo proto na stěžovateli, aby prokázal případný opak. Ten však ve správním řízení nevedl žádné konkrétní skutečnosti (ve výše uvedeném smyslu), natož je prokázal. Pouze obecně tvrdil, že se obává výkonu vojenské služby a že mu byly doručovány povolávací rozkazy. Jejich doručení však neprokázal. Navíc vzhledem k tomu, že pobýval nepřetržitě v České republice, je jejich převzetí značně nepravděpodobné. K tomu soud provedl důkaz zprávou Ministerstva zahraničních věcí ze dne 9. 10. 2015, č. j. MV-124143-1/OAM-2015, ze které plyne, že povolávací rozkazy se osobám pobývajícím v zahraničí nedoručují.

[5] V napadeném rozsudku také porovnal případnou výši trestu za nenastoupení vojenské služby na Ukrajině a v České republice. Nad rámec uvedl, že i kdyby stěžovateli byl povolávací rozkaz doručen, tak je vysoce nepravděpodobné, že by byl nucen vzhledem k částečné slepotě vstoupit do ozbrojených sil.

[6] Krajský soud rovněž posoudil neudělení doplňkové ochrany, kdy se stěžovatel domníval, že splňuje požadavky dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. K tomu konstatoval, že riziko vážné újmy ve smyslu tohoto ustanovení může dopadat pouze na civilisty. Žalovaný se tímto aspektem dostatečně zabýval a správně dovodil, že stěžovatel nesplňuje podmínky udělení doplňkové ochrany ve smyslu tohoto ustanovení. Složitá bezpečnostní situace se týká pouze východní části Ukrajiny. Stěžovatel však žil v Zakarpatské oblasti, kde je situace poklidná.

[7] K neaktuálnosti podkladů správního rozhodnutí uvedl, že žalovaný vycházel z přiměřeně aktuálních zdrojů. Je nutno zohlednit, že správní orgán může rozhodovat pouze na základě ověřených objektivních zdrojů, jejichž aktualizované zprávy nemusí být v době rozhodování k dispozici. Stěžovatel k nim navíc neměl žádné připomínky.

pokračování

[8] Závěrem uvedl, že stěžovatelem navrhané důkazy neprovedl z důvodu nadbytečnosti. Také zhodnotil, že otázka budoucí možnosti zaměstnání není pro posouzení žaloby relevantní.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[10] V kasační stížnosti namítal použití libovůle při hodnocení podmínek pro udělení humanitárního azylu. Odkázal na usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 – 42, č. 906/2006 Sb. NSS, ve kterém se uvádí, jakými principy je limitováno správní uvážení. Přestože není na udělení humanitárního azylu nárok a je o něm rozhodováno na základě správního uvážení, tak soud napadené rozhodnutí zruší, pokud zjistí, že správní orgán překročil zákonem stanovené meze správního uvážení. Překročení těchto mezí stěžovatel shledává v libovůli žalovaného. Namítá také, že žalovaný nezjistil dostatečně a úplně skutkový stav věci a v důsledku toho pochybil při právním posouzení celé záležitosti.

[11] Stěžovatel shledává nedostatečným odůvodnění krajského soudu v závěru týkajícím se jeho obavy z ohrožení života. Také není zřejmé, jak dospěl k závěru, že žalovaný zjistil dostatečně a úplně skutkový stav věci. Z tohoto důvodu namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Nepřezkoumatelnost spočívá i v nedostatku důvodů rozhodnutí. Konkrétně si krajský soud protičečí, pokud od stěžovatele vyžadoval doložení povolávacího rozkazu a zároveň provedl důkaz o tom, že se povolávací rozkazy nedoručují osobám pobývajícím v zahraničí. Dalším bodem nepřezkoumatelnosti je to, že není zřejmé, z čeho soud dovodil, že stěžovatel nebude v rámci výkonu vojenské služby operovat na území Luhanské a Doněcké oblasti, kde probíhá ozbrojený konflikt. Uvedl pouze, že žije v Zakarpatské oblasti a v případě návratu nebude stížen nepříznivými politicko-ekonomickými dopady událostí na Ukrajině významnější měrou než většina obyvatel regionu. Toto tvrzení soud nedoložil konkrétními důvody.

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jeho rozhodnutí i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Ohradil se proti námitce, že použil libovůli při hodnocení podmínek udělení humanitárního azylu. Námitku nepřezkoumatelnosti plynoucí z nedostatku důvodů rozhodnutí považuje za nedůvodnou, neboť jeho rozhodnutí bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu.

[13] Následně vyjádřil nesouhlas se stížnostní námitkou, že si krajský soud protičečí při vyhodnocení úlohy povolávacího rozkazu. Námitka je zavádějící, neboť vytrhuje z kontextu rozsudku pouze dvě okolnosti, které staví do protikladu. Takový výklad navíc z vypořádání dané otázky soudem neplyne. Nelze přistoupit ani na interpretaci odůvodnění rozsudku, že nebude operovat na území Luhanské a Doněcké oblasti, neboť žije v Zakarpatské oblasti. Toto tvrzení také neplyne z odůvodnění rozsudku. Pro úplnost upozornil na Výnos č. 411/2016 ze dne 26. 9. 2016 prezidenta Ukrajiny Petro Porošenka o demobilizaci posledních branců a záložníků povoláných do armády během bojů s proruskými separatisty na východě země, podle kterého mají být do bojů nasazováni pouze profesionální vojáci. Stěžovateli proto nehrozí povolání do oblasti bojů.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[14] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[15] Ve věcech mezinárodní ochrany se soud nejprve zabývá otázkou přípustnosti kasační stížnosti (§ 102 a násl. s. ř. s.), poté zkoumá její přijatelnost ve smyslu § 104a s. ř. s. (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2006, č. j. 8 Azs 5/2006 – 30), tj. zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ tak, že „[p]řesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“ V případě, že tomu tak není, zdejší soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[16] Soud v projednávané věci shledal, že kasační stížnost není nepřijatelná, nicméně přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal, z čehož plyne její nepřijatelnost.

[17] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto kasační soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí zdejší soud podrobně věcně zabýval.

[18] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], neboť je-li taková vada zjištěna, může být podle ustálené judikatury důvodem přijatelnosti kasační stížnosti. K nepřezkoumatelnosti se vztahovala i většina kasačních námitek. Stěžovatel ji spatřoval především v nedostatku důvodů rozhodnutí. Konkrétně, že nebyl dostatečně odůvodněn závěr soudu o tom, že žalovaný zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 spr. ř.), ani závěr ohledně nedůvodnosti obav z ohrožení života. Taktéž v tom, že si krajský soud protřečí.

[19] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek a dospěl k názoru, že není nepřezkoumatelný. Odůvodnění rozsudku krajského soudu je srozumitelné a je opřeno o dostatek relevantních důvodů, ze kterých je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku.

[20] V podané žalobě stěžovatel obecně namítal porušení § 3 spr. ř. Krajský soud na tuto námitku reagoval na straně čtvrté a páté svého rozsudku, kde podrobně rozvedl, proč tato námitka, stejně jako další tam uvedené, není žalobním bodem ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Na straně osmé krajský soud uvedl nedokončenou větu, kterou konstatoval, že zjištěný skutkový stav je dostatečný. Toto tvrzení, které je evidentně nadbytečné s ohledem na předchozí vypořádání žalobního bodu, však nemá vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Nedokončená věta totiž zjevně zůstala v rozsudku nedopatřením. Nejvyšší správní soud tedy považuje odůvodnění krajského soudu ve smyslu nenaplnění požadavků na žalobní bod dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. za zcela dostatečné. Žalobní námitka byla opravdu pouze v podobě pouhého obecného tvrzení. Zdejší soud navíc dodává, že soud může za určitých podmínek přihlížet z moci úřední k vadám dle § 76 odst. 1 s. ř. s. Může tak ale učinit pouze v těch případech, kdy rozhodnutí není vůbec schopno přezkumu z hlediska žalobních námitek. „Tato vadnost a nemožnost podrobit rozhodnutí zkoumání musí být zjevná buď ze spisu (či z jeho absence), nebo z rozhodnutí samého, pokud bude postrádat srozumitelnost či důvody v takové míře, že vylučuje zkoumání důvodnosti žaloby, anebo ji soud sezná na základě jiných rozhodných skutečností, jež se dostanou do jeho sféry.“ (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84, č. 2288/2011 Sb.)

pokračování

NSS). V nyní projednávaném případě krajský soud nemusel porušení § 3 spr. ř. posuzovat z úřední povinnosti, neboť rozhodnutí žalovaného bylo z hlediska žalobních námitek plně přezkoumatelné.

[21] Ze správního spisu, potažmo i ze spisu soudního, vyplývá stěžovatelova obava z ohrožení života. Pramení především z toho, že v důsledku svého handicapu (nevratného poškození levého oka) nebude schopen plně vykovávat službu v armádě, což pro něj může mít fatální následky. Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku podrobně zdůvodnil, proč tato tvrzená obava není azylově relevantním důvodem. Zejména lze odkázat na stranu pátou a šestou, kde se soud vypořádával s touto obavou a rozebral, proč v důsledku ní nejsou naplněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany.

[22] Dále Nejvyšší správní soud zkoumal, zda si krajský soud v odůvodnění svého rozsudku protirečí, jak namítal stěžovatel. Krajský soud v odůvodnění zmínil, že stěžovatel nepředložil povolávací rozkazy a zároveň provedl důkaz o tom, že se povolávací rozkazy nedoručují osobám pobývajícím v zahraničí. Nezaložil tím však nepřezkoumatelnost svého rozhodnutí. Naopak, z uvedené části odůvodnění plyne logická návaznost, nikoli rozpornost. Předložení povolávacího rozkazu uvedl pouze ve spojitosti s tím, že stěžovatel neprokázal žádné konkrétní skutečnosti relevantní pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu kvalifikační směrnice (zejména hypotetickou možnost, že by byl nucen ke zločinům protimíru, válečným zločinům, nebo zločinům proti lidskosti). Tato úvaha však byla činěna již zjevně nad rámec žalobních bodů, neboť žalobce nijak netvrdil, že mu hrozilo, že se v případě povolání bude na jmenovaných zločinech podílet. Následně uvedl, že si žádný povolávací rozkaz nepřevzal, což navíc doplnil provedeným důkazem o tom, že se povolávací rozkazy nedoručují osobám pobývajícím v zahraničí. Z odůvodnění plyne, že tímto krajský soud pouze poukazoval na to, že povolání stěžovatele do armády je málo pravděpodobné. Mezi uvedeným tak nemohl vzniknout rozpor, neboť krajský soud tyto skutečnosti nestavěl do stejné roviny.

[23] K poslední námitce směřující proti nepřezkoumatelnosti týkající se neodůvodněného závěru, že stěžovatel v rámci výkonu vojenské služby nebude operovat na území Luhanské a Doněcké oblasti, a tvrzení, že žije v Zakarpatské oblasti, kde nebude stížen nepříznivými dopady současných událostí významnější měrou než většina obyvatel regionu, je potřeba uvést, že celá tato námitka se neopírá o znění odůvodnění napadeného rozsudku. Krajský soud pouze konstatoval, že ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, řešící doplňkovou ochranu v případě ozbrojeného konfliktu, by na něj mohlo dopadat pouze jako na civilistu, tedy nikoliv v případě, že by byl povolán jako voják. Jako civilista však žil mimo oblast bojů. Krajský soud se tak pouze vyjadřoval k jeho civilnímu životu na západě Ukrajiny a vůbec nehodnotil možné vojenské nasazení na východní Ukrajině.

[24] Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítá použití libovůle při hodnocení podmínek pro udělení humanitárního azylu, neboť nebyla zohledněna jeho obava z ohrožení života. Problematikou udělení humanitárního azylu se zdejší soud již mnohokrát zabýval ve své judikatuře. Poukázat lze například na rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, nebo na rozsudek ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 – 52. Nejvyšší správní soud pouze posuzuje, zda je rozhodnutí žalovaného ve věci humanitárního azylu logické, nediskriminační a není v rozporu se zákazem libovůle (viz rozsudek sp. zn. 2 Azs 8/2004). V projednávané věci Nejvyšší správní soud z rozhodnutí žalovaného ověřil, že ten se otázkou naplnění důvodů pro udělení humanitárního azylu zabýval. Konstatoval, pokud jde o poukaz na nevidoucí levé oko, že sám stěžovatel i přesto považuje svůj zdravotní stav za dobrý. V souvislosti s posuzováním přijatelnosti rozhodně nelze přehlédnout ani poukaz krajského soudu na to, že odvodu do armády předchází zdravotní prohlídka a je vysoce nepravděpodobné, že by byl skutečně

povinen službu vykonat. Ani stěžovatel nikdy netvrdil či nenabízel důkazy k tomu, že by osoby se závažnějším zrakovým postižením byly povolávány do armády či dokonce snad nasazovány do bojových situací. Úvahy stěžovatele v tomto směru se jeví i Nejvyššímu správnímu soudu jako vysoce nepravděpodobné a nelze proto ani žalovanému ani krajskému soudu vyčítat, že se touto možností v souvislosti s posuzováním udělení humanitárního azylu nijak podrobně nezabývaly. Správní úvaha žalovaného je proto v souladu s usnesením rozšířeného senátu sp. zn. 6 A 25/2002, na které stěžovatel odkázal, neboť zachovává všechny požadavky na ni kladené, a to včetně zákazu libovůle.

[25] K námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci žalovaným, namítané pouze v rovině obecného tvrzení, je potřeba poukázat na to, že tuto námitku stěžovatel již namítal v žalobě. Krajským soudem mu bylo sděleno, že takováto námitka nesplňuje požadavky na žalobní bod a tudíž se jí nebude zabývat. Z důvodu, že tato námitka nebyla platně vznesena v řízení před krajským soudem, nemůže se jí zabývat ani zdejší soud (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[26] Z výše uvedeného je patrné, že zákon o azylu a ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu poskytují dostatečnou odpověď na všechny námitky uvedené v kasační stížnosti a krajský soud při svém rozhodování postupoval dle zákonných ustanovení a ve smyslu této judikatury. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele, a proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[28] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[29] Nejvyšší správní soud dále ustanovené zástupkyni přiznal odměnu za zastupování (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Jde o odměnu za 1 úkon právní služby (kasační stížnost), celkem v částce 3 100 Kč (§ 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů) a náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 3 400 Kč. Přiznaná odměna bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. srpna 2017

JUDr. Radan Malík
předseda senátu